

Handläggare
Patrik Simonsson
Telefon: 08-508 36 250

Till
Äldrenämnden den 25 oktober
2017

Remiss om Förstärkt gemensam upphandlings- och inköpsorganisation

Svar på remiss från kommunstyrelsen dnr 171-1308/2016.

Förvaltningens förslag till beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens kontorsutlåtande som svar på remissen ” Förstärkt gemensam upphandlings- och inköpsorganisation”. Dnr: 171-1308/2015

Ann-Christine Hansson
Förvaltningschef

Sammanfattning

Stockholms stad tillsammans med bolagskoncernen Stadshus AB har årliga utgifter för inköp om cirka 32 miljarder kronor.

2015 genomförde stadsledningskontoret en översyn av kommunkoncernens organisation för inköp och upphandling. Analysen i översynen visar att det saknas ett koncernperspektiv inom området, att ingen samordning sker eller att övergripande analyser görs av kommunkoncernens samlade kostnader. I kommunfullmäktiges budget 2016 beslutades att kommunstyrelsen, med översynen som utgångspunkt, skulle ta fram ett förslag till förstärkt gemensam inköps- och upphandlingsorganisation samt en genomförandeplan för detta.

Äldreförvaltningen
Staben

Storforsplan 36
106 64 Stockholm
Telefon 08-508 36 250
Växel 08-508 36 200
patrik.simonsson@stockholm.se
www.stockholm.se

För att arbeta fram detta förslag initierades projekt Verksamhetsnära Inköp (VI) av stadsdirektören. Projektet har utvecklat och prövat ett inom inköp etablerat arbetssätt (kategoristyrning) och anpassat detta till Stockholms stads förutsättningar. Projektet har visat att det finns

möjlighet för staden att inom de granskade inköpskategorierna frigöra mer än 200 miljoner kronor inom fyra år från etableringen.

Stadsledningskontoret gör i ärendet också bedömningen att staden har goda möjligheter till en ökad måluppfyllelse genom en mer aktiv och samordnad inköps- och upphandlingsverksamhet. Kontoret föreslår därför att ett arbetssätt baserat på kategoristyrning ska införas då detta ska ge staden förutsättningarna att omsätta upphandlingsprogrammet till praktisk tillämpning.

Kategoristyrning innebär att verksamhet och inköp knyts samman i kategoriteam som tillsammans arbetar fram strategier och förbättringsförslag för olika inköpskategorier utifrån en vedertagen metodik. För att förankra de strategier som kategoriteam arbetar fram så krävs att en organisation med kategoriråd och ett kommunkoncernövergripande inköpsråd etableras. Som stöd till inköpsrådet och till verksamheterna föreslås även att ett kategorikontor etableras med uppgift att styra, stödja och följa upp kategoriarbetet. Kategorikontoret föreslås bli inrättat på stadsledningskontoret. För att genomföra förslaget med kategoristyrning beräknas att 20,0 mnkr behöver avsättas under en treårsperiod, år 2018-2020, för att täcka ökade kostnader för extern kompetens.

Äldreförvaltningen ser positivt på förslaget med kategoristyrning och inrättandet av ett inköpsråd med stöd av kategorikontor. Ett införande enligt förslaget bör göra upphandlings- och inköpsorganisationen mer överblickbar samt tydliggöra roller och ansvar. På sikt borde detta också leda till en minskad arbetsbörda och en ökad effektivitet för staden som helhet, samt ge omfattande kostnadsminskningar för staden.

Bakgrund

Kommunkoncernen Stockholm stad inklusive bolagen, upphandlar för cirka 32 mdkr. Inom vissa marknader är de offentliga köparna betydelsefulla för leverantörsmarknaden. Leverantörerna på dessa marknader har djupa kunskaper om de offentliga köparna och de rammar som lagen om offentlig upphandling omfattar. De tillsätter också resurser i en sådan omfattning att de får ett övertag över upphandlande myndigheter. I många fall vet leverantörerna mer om den upphandlande organisationens behov och inköpsmönster än organisationen själv, vilket till viss del även gäller kommunkoncernen Stockholms stad.

Under 2015 genomfördes en översyn av kommunkoncernens organisation för inköp och upphandling. Främsta syftet med översynen var att ta fram förslag på hur denna verksamhet på bästa sätt ska bidra till fullmäktiges mål i stadens budget och övriga styrdokument. Målen för verksamheten i övrigt var sänkta kostnader, höjd kvalitet och reducerade risker samt att staden ska vara en professionell aktör på marknaden. I översynen lämnas förslag på ny organisation med införandet av en inköpsnämnd men även utvecklingsområden för staden med fokus på att:

- Upphandling och inköp bör vara en strategisk ledningsfråga
- Staden bör tillämpa en bredare syn på inköp än bara upphandling

I kommunfullmäktiges budget för 2016 uppdrogs kommunstyrelsen att med utgångspunkt från analysen i utredningen om stadens inköp och upphandling, ta fram ett förslag till förstärkt gemensam inköps- och upphandlingsorganisation samt en genomförandeplan.

Under 2016 togs även en nationell upphandlingsstrategi fram på regeringsnivå med målet att få fler myndigheter att använda offentliga inköp som ett strategiskt verktyg i verksamheten. Strategin riktas till företrädare och medarbetare vid myndigheter, kommuner och landsting och ska fungera som ett stöd i arbetet.

Ärendet

I kommunfullmäktiges budget för 2016 gavs kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram ett förslag till förstärkt gemensam inköps- och upphandlingsorganisation samt en genomförandeplan för detta.

I projektet Verksamhetsnära Inköp som initierades av stadsdirektören har förslag och utvecklingsområden tagits fram, till exempel ett nytt arbetssätt för inköp och upphandling i kommunkoncernen som baseras på kategoristyrning. Projektet har även genomfört en analys av kommunkoncernens inköp och delat in inköpen i kategorier. Sammanställningen som genomförts är den första som omfattat hela kommunkoncernen och som för första gången ger ett samlat svar på vad kommunkoncernen köper. Analysen identifierar många inköpskategorier med stor samordningspotential.

Även om nuvarande organisation innebär fördelar i hur upphandlingsresurserna används är den fortfarande svår att överblicka för både kommunkoncernen och dess externa partners. Koncentrationen av upphandlingsresurserna till serviceförvaltningen har inte i alla avseenden resulterat i ett tätare

samarbete med verksamheterna, vars behov upphandlingarna ska möta. Istället har delvis det motsatta skett. Det delade ansvaret för upphandlingar och att säkerställa att verksamheternas behov tillgodoses har lett till att en del förvaltningar i viss mån släppt sin del av ansvaret. Det kan också konstateras att inköpsmognaden i stadens förvaltningar och bolag varierar.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom äldreförvaltningens stab. Kommunstyrelsens pensionärsråd har tagit del av ärendet den 17 oktober 2017 och de fackliga organisationerna i förvaltningsgruppen den 18 oktober.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Äldreförvaltningen är positiv till förslaget om kategoristyrning och inrättandet av ett inköpsråd med stöd av kategorikontor. Ett införande enligt förslaget bör göra upphandlings- och inköpsorganisationen mer överblickbar samt tydliggöra roller och ansvar. En upphandlings- och inköpsmodell med kategoristyrning bör också leda till att kompetens och personalresurser tas tillvara på ett bättre sätt och samlas mer strukturerat. Erfarenheter från andra organisationer som har infört kategoristyrning är att inköpsorganisationen upplevs som stark av anställda och affärspartners. På sikt borde detta också leda till en minskad arbetsbörda och en ökad effektivitet för staden som helhet, ett minskat antal felaktigheter i upphandlingsprocesserna på stadens förvaltningar och bolag samt ge ekonomiska vinningar genom de stora volymer som upphandlas. Det är dock av vikt att arbetssättet med kategoristyrning samt den nya organisationen kommuniceras ut på ett omfattande sätt och att utbildningsinsatser genomförs för stadens anställda under implementeringen.

Jämställdhetsanalys

Detta tjänsteutlåtande har inte bedömts ha någon påverkan på förhållandet mellan könen eller jämställdhet.